

بررسی شاخصهای های کارآمدی سازمانهای غیردولتی زیست محیطی در دستیابی به

تضمین پایداری محیط زیست

زهرا الهیان^۱

اکرم الهلوک لاهیجانیان

فریده حق شناس

چکیده

با وجودی که تفکر درباره مفهوم محیط زیست، اهمیت و ارزش آن قدمتی به اندازه خود جامعه انسانی دارد، و از آنجایی که تحقیق حاضر در رشته مدیریت سازمانهای غیردولتی نوشته شده است، مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیردولتی زیست محیطی شهر تهران در دستیابی به آرمان هفتم اهداف توسعه هزاره (تضمین پایداری محیط زیست) بررسی می گردد.

یکی از اهداف اصلی اهداف توسعه هزاره، آرمان هفتم آن (تضمین پایداری محیط زیست) است. در این تحقیق ضمن بررسی مبانی نظری مرتبط شامل: نقش و اثر گذاری سازمانهای غیر دولتی، اهداف توسعه هزاره و وضعیت فعلی محیط زیست در جهان و ایران و نظریه های مرتبط با موضوع تحقیق از یکسو و در نظر گرفتن مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی در بهبود محیط زیست و ارتقا این نقش و نهادینه نمودن آن، مد نظر قرار گرفته است.

مشخصه های کارآمدی که مورد بررسی قرار گرفته اند، عبارتند از: مشارکت، مشروعیت (حاکمیت قانون)، شفافیت، مسئولیت پذیری، اجماع و مردم محوری، عدالت و انصاف، کارآیی و اثربخشی، پاسخگویی.

در تحقیق حاضر، جامعه آماری شامل مدیران، اعضای داوطلب و موظف سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی شهر تهران می باشد و حجم نمونه با فرض جامعه آماری نامحدود، در سطح اطمینان 0.95، محاسبه شده است و روش نمونه گیری، تصادفی ساده و روش تحقیق، توصیفی از نوع پیمایشی می باشد و روش گرد آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه می باشد سپس به تحلیل داده ها بر اساس آزمون واگرایی پرداخته و در نهایت راهکارها و پیشنهادهایی ارائه شده است

واژگان کلیدی

سازمانهای غیردولتی - سازمانهای غیردولتی زیست محیطی - توسعه پایدار - آرمانهای اهداف توسعه هزاره سوم - حکمرانی مطلوب

^۱ دانش آموخته، رشته مدیریت سازمانهای غیردولتی

مقدمه

قرن جدید با تعهد بی سابقه جهانی برای دسترسی به توسعه پایدار انسانی آغاز شده است. اعلامیه هزاره سازمان ملل متحد در سال ۲۰۰۰ که توسط سران کشورها امضا شده، همگان را متعهد کرده است که هر چه در توان دارند برای ریشه کن کردن فقر، ارتقای کرامت انسانی، بسط و گسترش عدالت، صلح و آزادی های اجتماعی و ثبات زیست محیطی انجام دهند. رهبران کشورها متعهد شدند تا با همکاری یکدیگر اهداف مشخصی را برای ارتقای توسعه و کاهش فقر به کار گیرند. این موضوعات همگی در توسعه پایدار انسانی حیاتی هستند و یک رویکرد مبتنی بر سیاستگذاری را برای دستیابی به اهداف توسعه هزاره ارائه می دهند.

یکی از آرمان های اهداف توسعه هزاره، تضمین پایداری زیست محیطی است که بسیاری از کشورها به اصول توسعه پایدار متعهد شده اند، ولی این امر به پیشرفت کافی برای معکوس کردن روند تخریب منابع زیست محیطی جهان منجر نشده است

وجود بستری مناسب برای توسعه مشارکت مردم در تدوین برنامه های راهبردی و دخالت در سرنوشت خود یکی از مهمترین مسائلی است که می تواند تأثیر بسزایی در پیشبرد اهداف یک ملت برای رشد و پیشرفت در دهکده جهانی داشته باشد. به دور از نقش اصلی و کلیدی دولت ها در تعیین سرنوشت ملت ها باید عنوان نمود که پس از دولت، مهمترین ارکانی که می توانند در رشد و پیشرفت جوامع مختلف تأثیرگذار باشند، سازمان های غیردولتی هستند که متشکل از نیروهای داوطلب و خودجوش می باشند که از دل مردم و برای رشد و تعالی جامعه و سایر انسان ها احساس تعهد می کنند (رفیعی، ۱۳۸۵).

با توجه به موضوع تحقیق حاضر که به تبیین مشخصه های کارآمدی سازمان های غیردولتی^۲ زیست محیطی در خصوص آرمان هفتم (تضمین پایداری محیط زیست) اهداف توسعه هزاره^۳ معطوف است، به بررسی نقش و تأثیر سازمان های غیردولتی در زمینه توسعه پایداری محیط زیست از دیدگاه مسئولین این سازمان ها پرداخته می شود تا بدین وسیله تعیین نمود که سازمان های غیردولتی، به چه میزان می توانند در خصوص آرمان هفتم توسعه هزاره مؤثر واقع شده و در پیشینه و هدف فوق تعیین کننده باشند.

امروزه بسط و گسترش عدالت در زمره اصلی ترین شاخص های عملکرد خوب دولت ها قرار گرفته است و توسعه پایدار که روزگاری با مفهوم پایداری محیط زیست تبیین می شد، به مفهوم توسعه عادلانه و متوازن بسط و گسترش یافته است. مسئله محیط زیست امروزه به بحرانی جهانی و فراگیر تبدیل شده و چنانچه به صورت عملی و جدی برای رفع این معضل چاره اندیشی نشود، بشر با فاجعه عظیمی مواجه خواهد شد که حیات او را بر روی کره زمین ناممکن خواهد ساخت. سازمان های دولتی و بین المللی عمده ترین مراکز مقابله با مسائل زیست محیطی و تصمیم گیری در مورد آنها هستند، ولی با توجه به گستردگی و پیچیدگی ابعاد مسئله توان کمی برای حل آن دارند. همچنین گاهی تضاد منافع کوتاه مدتشان با مصالح زیست محیطی آنها را در روی محیط زیست قرار می دهد. (جمشیدی دلجو، ۱۳۸۶: ص ۵)

تجربه نشان داده است حفاظت از محیط زیست با توجه به قوانین دست و پاگیر و بوروکراسی اداری و همچنین

^۲ - Non Governmental Organizations (NGO)

^۳ - Millennium Development Goals (MDG)

گسترده‌گی دامنه مقوله محیط زیست تنها از طریق دولت‌ها کافی نیست، بلکه تشکل‌های مردمی غیردولتی نقش مؤثری در تسریع دستیابی به اهداف محیط زیست، کاهش آلودگی و ترمیم خسارات زیست محیطی دارند. (سازمان حفاظت محیط زیست، ۱۳۸۴)

این سازمان‌ها از یک طرف به علت ضروت جامعه مدنی به وجود آمده‌اند و نقش آنها در بدو امر، آگاه‌سازی عمومی از مسائل زیست محیطی است و از سوی دیگر نیز نوعی ناظر بر عم‌لکرد دولت و حکومت در کارهای زیست محیطی محسوب می‌شوند. نظام حکومتی جامعه نیز از دو دیدگاه به این موضوع نگاه می‌کند: یکی اینکه این سازمان‌های غیردولتی، نقش آگاه‌سازی عمومی را به درستی انجام دهند و اطلاعات نادرست در اختیار مردم قرار داده نشود تا باعث تشویق افکار عمومی گردد. از طرف دیگر مشارکت مردمی برای حفاظت محیط زیست بیش از پیش تقویت شود که این کار یکی از نیازهای مدیریت خردمندانانه محیط زیست در کشور محسوب می‌گردد. (بلمکی، ۱۳۸۳: ص ۱۰۲)

سازمان‌های غیردولتی زیست محیطی با مشکلات زیادی از جمله سیاسی، قانونی، دیوان‌سالاری، اجتماعی و اقتصادی و داخلی روبه‌رو هستند. بنابراین برای تقویت این سازمان‌ها باید تلاش زیادی در جهت رفع این مشکلات انجام گیرد. (جمشیدی دلجو، ۱۳۸۶: ص ۳)

اگرچه تفکر درباره محیط زیست، مفهوم، اهمیت و ارزش آن قدمتی به اندازه خود جوامع انسانی دارد معه‌ذا انسان‌ها همواره با مجموعه‌ای از مشکلات و معضلات زیست محیطی روبه‌رو بوده‌اند. حفاظت از محیط زیست از اولین اقدامات توسعه پایدار محسوب می‌گردد که جز در سایه تلاش جمعی و همفکری و مشارکت مردم با دولت حاصل نمی‌شود. سازمان‌های غیردولتی، نهادهای خودجوشند که با هدف ارتق‌ای زندگی مردم به وجود آمده‌اند. اعلامیه هزاره سوم، کشورها را موظف می‌کند، برای مبارزه با فقر، بی‌سوادی، گرسنگی، عدم وجود امکانات آموزشی و پرورشی، نابرابری جنسیتی، مرگ و میر کودکان و مادران و نابودی محیط زیست، سه هدف ذیل را دنبال کنند که برای هر یک، شاخصه‌ای تدوین شده است:

- هماهنگ کردن و گنجانیدن اصول اساسی توسعه پایدار در برنامه‌ها و سیاست‌های کشورها و کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست.

- کاهش جمعیت فاقد دسترسی به آب آشامیدنی سالم (حدود ۱/۲ میلیارد نفر از آب سالم محروم می‌باشند).

- دستیابی به بهبود رفاه نسبی زندگی ساکنان محلات زاغه‌نشین.

این تحقیق در نظر دارد نقش سازمان‌های غیردولتی زیست محیطی مورد بررسی قرار می‌گیرد تا با بهره‌گیری از نظرات اعضاء و با توجه به مشخصه‌های اینگونه سازمان‌ها، به میزان کارآمدی آنها براساس اهداف توسعه هزاره سوم دست یابد.

اهمیت و ضرورت تحقیق

منابع طبیعی تجدید شونده امروزه در ابعاد مختلف زندگی بشر نقش بسزایی را ایفا می‌نمایند. در اغلب کشورهای در حال توسعه در اثر رشد فزاینده جمعیت، گسترش بی‌رویه شهرها، عدم آگاهی بهره‌برداران و فقدان برنامه‌ریزی اصولی سطح منابع طبیعی شدیداً کاهش یافته و به واسطه تخریب کمی و کیفی، منابع طبیعی در خطر نابودی قرار گرفته

است. (گرمارودی، ۱۳۷۹).

با توجه به این مساله بررسی نقش سازمان های غیردولتی در ارتقاء تقویت کاستیهای سازمانهای متولی دولتی حائ اهمیت است. تخریب اکوسیستم های طبیعی و برهم خوردن تعادل اکولوژیک در اکثر عرصه ها، نشأت گرفته از مجموعه علل و عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره است.

در راستای ارتقای توسعه هزاره و به خصوص توسعه پایداری محیط زیست و اینکه سازمانهای غیردولتی چه نقشی میتوانند در توسعه پایداری محیط زیست ایفانمایند اهمیت داشته و تصور می شود که این کنکاش و تحقیق از جنبه های مختلف قابل بررسی است.

با وجودی که تفکر در باره محیط و مفهوم، اهمیت و ارزش آن قدمتی به اندازه خود جامعه انسانی دارد؛ اما آشکار است که نسل کنونی انسان با مجموعه ای از معماهای زیست محیطی رو به روست که بیشتر آن ها در تاریخ انسان بی سابقه اند. مباحثی مثل گرم شدن زمین، از بین رفتن تنوع زیستی و ...

تازه ترین مفهوم پردازی درباره محیط زیست، محیط زیست جهانی است و ریشه های آن به بحران های دهه ۱۹۷۰-۱۹۶۰ بر می گردد، مسائلی مثل سوراخ شدن لایه ازن دامنه جهانی دارد (اگرچه ممکن است خاستگاه آن حتماً جهانی نباشد) و مفهوم محیط زیست را تثبیت نموده است و این مفهوم ضمنی را بیان می کند که چون همه ما سوار یک قایقیم، پس هیچ کس بی تقصیر نیست. به همین دلیل برای رفع بحران و پیشگیری از عواقب آتی آن فقط در حوزه سازمان های دولتی کشورها امکان پذیر نیست و مشارکت جدی مردم را می طلبد که رایج ترین شکل آن سازمان های غیر دولتی است نهادهای مردمی زیست محیطی به لحاظ دسترسی و ارتباط وسیع با مردم، امکان شناخت بهتر و دقیق تری از نیازها و مسائل جامعه را در این زمینه داشته و به گونه ای واقع بینانه تر و عملی تر می توانند در جهت رفع معضلات زیست محیطی اقدام کنند و مسائلی که دولت فرصت پرداختن به آن را ندارد مورد بررسی دقیق و سریع قرار دهند. (سازمان حفاظت محیط زیست، ۱۳۸۰)

اعلامیه هزاره (هشت هدف)، کشورها را موظف می سازد؛ برای مبارزه با فقر، بی سوادی، گرسنگی، عدم وجود امکانات آموزش و پرورش، نابرابری جنسیتی، مرگ و میر کودکان و مادران و نابودی محیط زیست دست به دست هم بدهند و بیشتر کار کنند. تشویق به کاهش تولید دی اکسید کربن مشارکت جهانی برای توسعه است که بیشتر مربوط به کمک کشورهای غنی به سایر کشورها هست. در واقع اهداف هزاره بیانگر این امر هستند که هیچ حدفاصلی بین توسعه و محیط زیست نیست. در حقیقت بشر می تواند به قیمت زیان دیدن خود، محیط زیست را نادیده بگیرد؛ توسعه باید نگرانی های مربوط به محیط زیست را به حساب آورد، چرا که غفلت از محیط زیست نه تنها به زندگی نسل حاضر که به کیفیت زندگی نسل های آینده نیز صدمه می زند. (خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۸۴)

MDGs^۴ (اهداف توسعه ی هزاره) محدوده زمانی دارند و اهدافی را بمنظور فقر شدید در ابعاد مختلف می سنجد که این ابعاد شامل کمبود درآمد، گرسنگی، بیماری، نبود سرپناه لازم و محرومیت و گفترش تساوی بین زن و مرد، تحصیل و حفاظت محیط زیست هستند. براساس حقوق بشر، از جمله حقوق هر فرد در کره ی زمین سلامت،

⁴ - Millennium Development Goals

تحصیل، سرپناه و امنیت است. در صورتی که به اهداف مورد نظر دست یابیم، جهان در سال ۲۰۱۵ چگونه خواهد بود؟

گزارش توسعه انسانی در سال ۲۰۰۳ راجع به اهداف توسعه در هزاره سوم) است که منشوری برای «گذار توسعه» از هزاره ی دوم به هزاره ی سوم میلادی است. (اعلامیه هزاره سوم) که حاصل نشست سران ۱۸۹ کشور جهان در سپتامبر ۲۰۰۰ بوده، مبنای این اهداف هشتگانه است که بر: ریشه کن کردن فقر و گرسنگی مفرط، فراهم نمودن دسترسی به آموزش ابتدایی، ارتقای تساوی دو جنس و توانمندسازی زنان، کاستن مرگ و میر کودکان، ارتقای سلامت مادران، مبارزه با ایدز، ام‌الاریا و سایر بیماری‌ها، تضمین حفظ محیط زیست و ایجاد یک مشارکت جهانی برای توسعه مشتمل می‌باشد. مهم است که بدانیم چگونه می‌توان راهکارهای ملی توسعه و حمایت‌های فراملی از جانب سازمان‌های کمک‌کننده و موسسات بین‌المللی را در جهت رسیدن به (اهداف توسعه در هزاره سوم) همسو و هماهنگ نمود. رویکرد جدید سیاست‌گذاری که در (پیمان توسعه) شرح داده شده، پیش از همه و بیش از همه، موانع ساختاری رشد اقتصادی و توسعه ی انسانی، یعنی آنچه که در مباحث توسعه در دهه ۹۰ مورد غفلت قرار گرفته بود را مورد بحث و تاکید قرار می‌دهد.

سازمانهای غیردولتی

« سازمان غیر دولتی عبارت از نهادی مستقل، بدون وابستگی به دولت است که توسط افرادی خیرخواه و بشر دوست اداره می‌شود آنها برای انجام هدفی مشترک و معین گرد هم آمده‌اند تا خدمات مشخصی را به صورت داوطلبانه و غیر انتفاعی انجام دهند و نسبت به مردمی که برای خدمت به آن‌ها اعلام موجودیت نموده‌اند، احساس مسئولیت کنند» (منوری، ۱۳۸۳: ص).

سازمان‌های غیر دولتی، نهادهایی خودجوش‌اند که به صورت نیروهای آگاه، ناظر، امدادگر یا پشتیبان قانون و عدالت ظاهر می‌شوند، نقش ارتباطی بین مردم و دولت را ایفا می‌کنند و روابط بین آن‌ها را قوام و دوام می‌بخشند. بانک جهانی در تعریف دیگر NGO^۵ را سازمان خصوصی می‌داند. فعالیت‌هایی از قبیل کاهش آلام و افزایش منافع فقرا، حفظ محیط زیست، تأمین خدمات اجتماعی اساسی و یا توسعه اجتماعی عالی را تعقیب می‌کند. از دیدگاه برنامه توسعه سازمان ملل متحد (UNDP) سازمان‌های غیردولتی را می‌توان سازمان‌های داوطلب تعریف کرد که بیشتر اوقات برای دیگران کار می‌کنند و کار فعالیت آنها موضوعات و افرادی فراتر از کارکنان و اعضای خودشان را در بر می‌گیرد. در سند ۱۹۹۴ سازمان ملل متحد، سازمان‌های غیردولتی را به عنوان موجودی غیرانتفاعی توصیف می‌کند که اعضای آن با انجمن‌های شهروندان یک یا چند اجتماعی را که سازمان‌های غیردولتی با آنها همکاری می‌کند. چنین تعریفی به جز گروه‌های تجار خارجی و احزاب سیاسی هر نوع گروهی را در بر می‌گیرد (صبوری، ۱۳۸۵؛ ص ۱۳۸)

سه معیار عمده برای سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی:

۱- خصوصی بودن

^۵- (NGOs) Non Governmental Organizations

۲- عام المنفعه بودن

۳- بین المللی بودن

ویژگی های سازمان های غیر دولتی

سازمان های غیردولتی از لحاظ نوع وظایف، حوزه کاری، گستردگی و یا محدودیت این حوزه، وسعت جغرافیایی زیر پوشش، تعداد اعضا، محلی یا ملی و یا منطقه ای و بین المللی بودن و همچنین درجه استقلال و خودمختاری متنوع هستند و به علت همین ماهیت متنوع، امکان ارائه تعریف یگانه و کاملاً جامع و مانع از آنها وجود ندارد.

به بیانی دیگر، سازمان های غیردولتی بین الملل باید دارای ویژگی هایی باشند، که مهمترین این ویژگی ها عبارتند از:

۱- تدوام و استمرار.

۲- آزاد بودن عضویت

۳- مقبولیت قانونی

۴- تأمین مالی از کشورهای مختلف

۵- شفافیت

کارکرد سازمان های غیر دولتی

دلایل عمده تأثیرگذاری سازمان های غیردولتی بر بخش اعظم جامعه را می توان در این عوامل بررسی کرد:

الف) آنها نیرویی در جهت جامعه مدنی کثرت گرا و دموکراتیک هستند.

ب) این سازمان ها توان ویژه ای برای کاهش فقر و استقرار توسعه پایدار دارند.

ج) کارایی بخش عمومی را افزایش می دهند. (سعیدی، ۱۳۸۲، ۶۸)

سازمان غیردولتی با گسترش خود از طریق ظرفیت سازی می تواند به عنوان جانشینی برای خدمات رسانی و اجرای پروژه های توسعه ای عمل کند. در چنین حالتی، بخش داوطلبانه می تواند از راههای ذیل جریان توسعه را تحت تأثیر قرار دهد:

۱. تشویق مؤسسات کمک دهنده رسمی و وزارتخانه های دولتی برای پذیرش دیدگاه های موفق توسعه بخش داوطلبانه؛

۲. آموزش و حساس کردن مردم نسبت به حقوق خویش در برنامه های دولت؛

۳. هماهنگ کردن برنامه های دولت با نیازهای عمومی با عمل کردن به عنوان محوری ارتباطی برای افکار عمومی و تجارب محلی؛

۴. «تشریک مساعی عملیاتی» با مجموعه دولت؛

۵. تأثیر بر سیاستگذاری های توسعه محلی نهادهای ملی و بین المللی، مانند عدم تمرکز و «برنامه های اصلاحی شهرداری ها»؛

۶. کمک به دولت و اعطا کنندگان کمک‌های مالی از طریق تقویت نهادها، آم وزش کارکنان و بهبود قابلیت های مدیریتی برای رسیدن به راهبردی کارآمد.

سازمان های غیردولتی می توانند از طریق بهبود توسعه مشارکتی سهم عمده ای در توسعه ملی داشته باشند . (سعیدی، ۶۹، ۱۳۸۲)

سازمان های غیر دولتی زیست محیطی

تازه بودن مباحث و مسائل محیط زیستی از گرم شدن هوای کره زمین و تغییرات آب و هوایی و از میان رفتن تنوع زیستی، حقوق حیوانات یا ارزش ذاتی طبیعت نباید دیدگان ما را نابینا کند که انسان ها همواره درباره رابطه شان با محیط فکر کرده اند. به درستی محیط و رابطه ما با آن یکی از موضوع های دیرینه ی نظریه اجتماعی بوده است و تازگی نگرانی های محیط زیستی بیشتر ظاهری است تا واقعی. زیرا تفکر درباره محیط و مفهوم و اهمیت و ارزش آن قدمتی به اندازه جامعه انسانی دارد.

قانون اساسی ایران انجام دادن هر تلاش اقتصادی را عملاً مشروط به رعایت حفاظت از هوا و آب و خاک کرده و از این رو مسأله پاکسازی هوای شهرهای بزرگ که تأثیر مهمی بر سلامتی شهروندان، طبق قانون اساسی و قوانین حفاظت محیط زیست و مصوبات شورای عالی محیط زیست باید کاملاً رعایت شود. اصل ۵۰ قانون اساسی^۶ که این موارد مهم را در بردارد، دارای ابعاد گسترده ای است که اهم آن عبارت از ملاحظات توسعه پایدار و همچنین ملاحظات جامعه مدنی است .

مهمترین اهداف سازمان های غیردولتی زیست محیطی :

- ۱- اطلاع رسانی و آگاه سازی درباره مسائل و موضوعات زیست محیطی، ملی، منطقه ای و بین المللی
- ۲- اشاعه شیوه های پایدار در تولید و مصرف از طریق مبارزه با تخریب محیط زیست و تلاش در جهت اصلاح الگوهای ناپایدار تولید و مصرف و تصحیح و بهینه سازی روش ها
- ۳- بسیج، نهادینه کردن و سازماندهی مشارکت های مردمی
- ۴- گسترش نظارت عمومی بر پروژه ها و مسائل زیست محیطی
- ۵- ایجاد، گسترش و تقویت هماهنگی بین بخش های دولتی و مردمی ذیربط با مسائل زیست محیطی
- ۶- ارتقاء سطح دانش اعضا در زمینه محیط زیست از طریق برگزاری کارگاه های آموزشی و سمینارهای علمی و واحدهای تفریحی و آموزشی
- ۷- انتشار نشریه، جزوه، فیلم، نوارهای آموزشی و خبری به منظور انعکاس موضوعات مربوط به حفاظت محیط زیست
- ۸- انجام پروژه های تحقیقاتی و اجرایی در زمینه حفاظت محیط زیست
- ۹- همکاری با سازمان های بین المللی حفاظت محیط زیست

^۶ اصل ۵۰ قانون اساسی: در جمهوری اسلامی ایران، حفاظت از محیط زیست که نسل امروز و نسل های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می گردد از این رو فعالیت های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازم پیدا می کند ممنوع است (قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران).

مفهوم توسعه پایدار

جوهره توسعه پایدار این است که دل نگرانی نسبت به محیط زیست و حفاظت از آن با تکالیف ما در قبال نسل های حاضر و آینده نوع بشر درهم ادغام نماید. از نقطه نظر مشهورترین تعریفش که در گزارش برانتلند تحت عنوان «آینده مشترک ما» درج شده است، توسعه پایدار توسعه ای است که نیازهای حال را بدون به خطر افکندن توانایی نسل های آینده برای محقق کردن نیازهای خودشان برمی آورد. توسعه پایدار دو مفهوم کلیدی را در خود دارد: مفهوم نیازها و مفهوم قابلیت پایداری که هدف زیستن در حد امکانات محیط زیست ماست و نباید هزینه اعمال و فعالیت های زمان حال خود را بر دوش نسل آینده هموار کنیم.

هیچ حد فاصلی بین توسعه و محیط زیست وجود ندارد. به طور ساده و خلاصه بشر می تواند به قیمت زیان دیدن خود، محیط زیست را نادیده بگیرد. در واقع توسعه باید نگرانی های مربوط به محیط زیست را به حساب آورد، غفلت از محیط زیست، زندگی نسل حاضر و به همان اندازه به کیفیت زندگی نسل های آینده صدمه می زند. درک چالش توسعه پایدار یکی از مسائلی اساسی است این امر تنه ا به پاک کردن اثرات گذشته اکتفا نمی کند بلکه هم چنین حفاظت و حمایت از محیط زیست را در مقابل خطرات و ضایعاتی که در آینده روبه روست، به عهده دارد. عواملی نظیر رشد سریع جمعیت، تخریب منابع طبیعی، کمبود آب، زمین، انرژی، فقر، بیکاری، درآمد سرانه پایین. توزیع نابرابر درآمد و ... از جمله تنگناها و چالش های عمده در روند توسعه پایدار به شمار می آیند. (خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۸۴). یکی از علل عمده تباهی محیط زیست نابرابری ثروتمندان (به خاطر مصرف فراوان انرژی، مواد خام و کالاهای صنعتی) و فقرا به علت اینکه می بایست برای گذراندن روز به روز زندگی خویش قطع درختان، دام و پرورش محصولات کشاورزی خویش را به شیوه هایی انجام دهند که برای زمین زیان بخش است، چرا که موجب مصرف بیش از حد در بالای نردبان درآمد و تداوم فقر در پایین آن می شود.

آرمان های اهداف توسعه هزاره سوم

در سپتامبر سال ۲۰۰۰، ۱۸۹ تن از سران دولت ها اعلامیه هزاره ۷ را تصویب کردند. این اعلامیه یک تعهد جهانی بی سابقه و یکی از قابل اعتنا ترین اسناد سازمان ملل در چند سال اخیر به شمار می رود. این اعلامیه قدرت دید همگانی و مشترکی در چگونگی مقابله با برخی از چالش های بزرگی که جهان با آن روبروست عرضه می کند. این اعلامیه منجر به ارائه هشت آرمان توسعه هزاره گردید که تاکید آن بر تلاش برای کاهش فقر، بالا بردن کیفیت زندگی مردم، تضمین پایداری محیط زیست و بنیان گذاری مشارکت هایی به منظور تضمین جهانی شدن به نیروی مثبت تری برای توده های مردم جهان است.

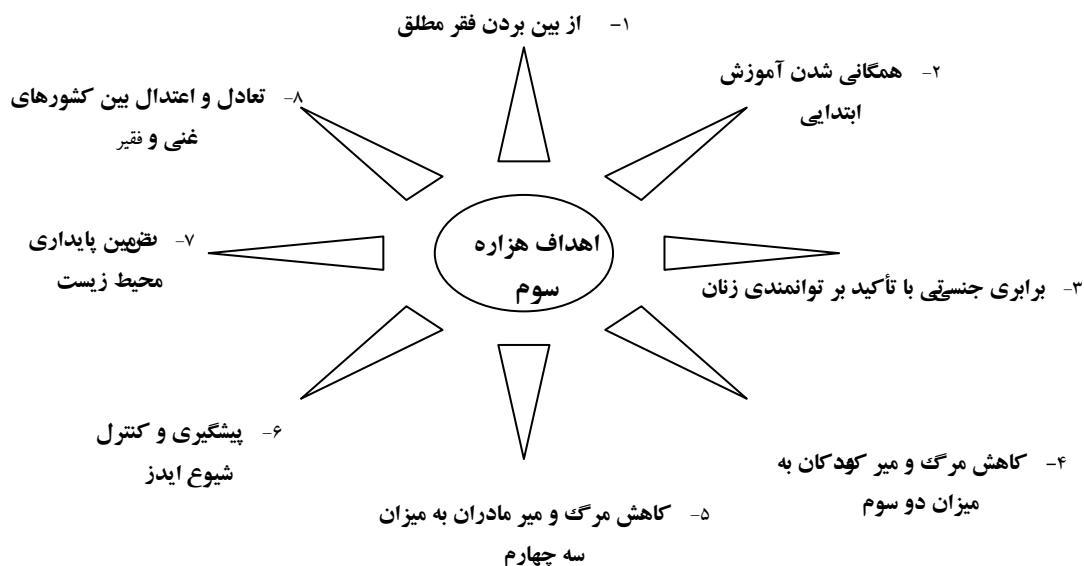
هدف‌های توسعه هزاره چارچوبی برای کل نظام ملل متحد فراهم می‌سازد تا به طور منسجم با یکدیگر در جهت هدفی مشترک فعالیت کنند. «گروه توسعه ملل متحد» به تضمین این امر که هدف‌های توسعه هزاره در مرکز این تلاش‌ها باقی بماند، کمک خواهد کرد. (کوفی عنان)

- جهان در حال پیشرفت در جهت نیل به هدف‌های توسعه هزاره است. اما این پیشرفت نابرابر و بسیار آهسته است.
- اکثریت عظیمی از کشورها فقط در صورتی به هدف‌های توسعه هزاره دست خواهند یافت که از پشتیبانی اساسی حمایت، تخصص و منابع مالی از خارج برخوردار شوند. چالش‌ها برای جامعه جهانی، در دنیای توسعه یافته و در حال توسعه، عبارت از بسیج حمایت مالی و اراده سیاسی، متعهد کردن دوباره دولت‌ها، جهت دادن مجدد اولویت‌ها و خط‌مشی‌های توسعه، ظرفیت‌سازی و کمک خواستن از شرکا در جامعه مدنی و بخش خصوصی است.

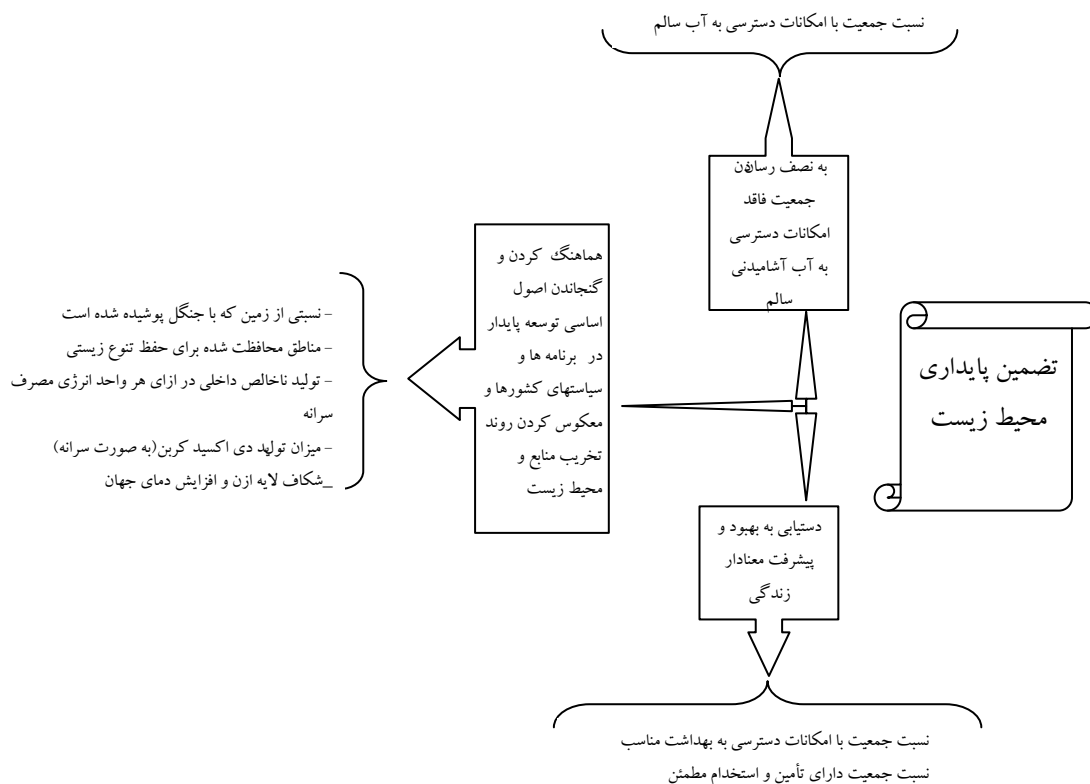
اهداف توسعه هزاره سوم

- ۱- کاهش گرسنگی و فقر شدید به نصف
- ۲- دستیابی به آموزش ابتدایی همگانی.
- ۳- توانمندسازی زنان و حمایت از برابری زنان و مردان.
- ۴- کاهش میزان مرگ و میر کودکان کمتر از ۵ سال به دو سوم
- ۵- کاهش میزان مرگ و میر زنان در هنگام زایمان به سه چهارم
- ۶- جلوگیری از گسترش بیماری‌ها، مخصوصاً آیدز و مالاریا
- ۷- تضمین پایداری محیط زیست
- ۸- ایجاد مشارکت جهانی برای توسعه، با هدف‌هایی برای کمک، تجارت و کاهش بدهی

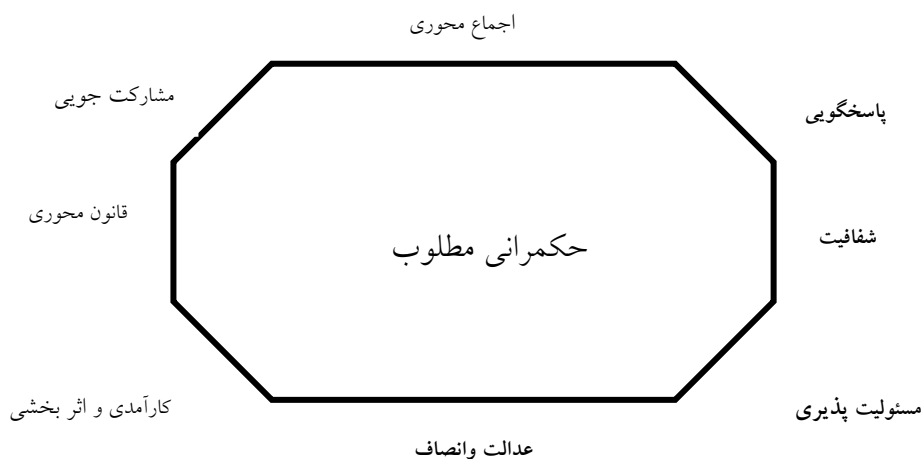
شکل ۱_ آرمان‌های هزاره سوم

شکل ۲_ دستیابی به آرمان هفتم توسعه هزاره

شاخص های حکمرانی مطلوب که توسط سازمان ملل بیان شده و شامل شفافیت، پاسخگویی، اجماع محوری، مشارکت جویی، قانون محوری، کارایی و اثربخشی و عدالت جویی مورد بررسی قرار گرفته است. در چنین بستری اداره دولت از روش مدیریت عمومی به روش حکمرانی عمومی تغییر خواهد یافت. حکمرانی عمومی بر ارزشهای قانونی و ارزشهای مشروعیت به جای ارزشهای اقتصادی و کارایی تاکید بیشتری دارد و ایجاد دموکراسی در جامعه برای آن اهمیت دارد. در ادامه به ساز و کارهای قانونی تحقق دولت مشارکتی پرداخته و مشکلات تحقق الگوی مشارکتی را در سه بخش سیاسی، فرهنگی و اجتماعی طبقه بندی کرده است. توسعه سازمان ملل متحد خصوصیات و شاخص هایی نیز برای حکمرانی مطلوب تعریف کرده است که در نمودار (۱) نمایش داده شده است.

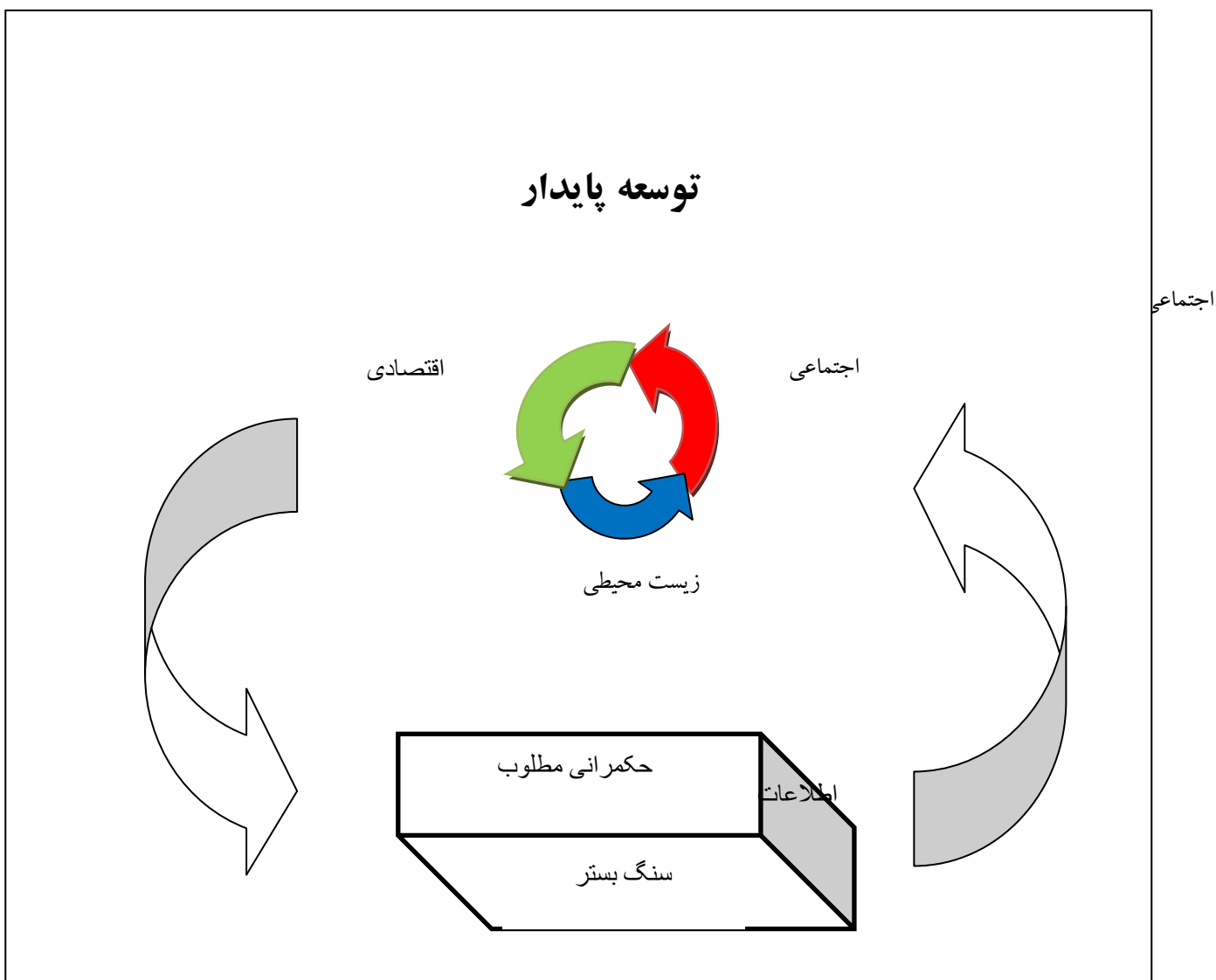
نمودار ۱. شاخص های حکمرانی مطلوب (UN ECAP، 2000)

لیزا تینگ و یان ویلیامسون در سال ۲۰۰۰ با عنوان زیر ساختهای داده های فضایی و حکمرانی مطلوب: چارچوبی برای ساختار بندی مجدد به منظور حمایت از توسعه پایدار مدلی ارائه گردیده است. اصطلاح حکمرانی مطلوب به نحو گسترده ای در ادبیات توسعه پایدار رواج پیدا کرده و حکمرانی بد به عنوان یکی از علل ناکامی جوامع امروزی در دستیابی به توسعه پایدار معرفی شده است. این در حالی است که نهادهای مالی بین المللی و کمک کنندگان جهانی نیز وام ها و کمک های مالی خود را معطوف شرایطی کرده اند که متضمن اجرای مولفه های حکمرانی مطلوب است. اساسی برای ویژگی های حکمرانی مطلوب، شاخصهای هشتمگانه ای است که توسط برنامه توسعه سازمان ملل (UNDP) و بانک جهانی مطرح شده اند. این شاخصها عبارتند از:

۱. مشارکت جویی
۲. مشروعیت - حاکمیت قانون
۳. شفافیت
۴. مسئولیت پذیری
۵. رضایتمندی - مردم محوری
۶. تساوی حقوق - عدالت و انصاف

۷. کارآیی و اثربخشی

۸. پاسخگویی

نمودار (۲) - حکمرانی مطلوب بستر و زمینه فعالیت برای دستیابی به توسعه پایدار (تینگ و ویلیامسون، ۲۰۰۰)

مدل مفهومی تحقیق

اهداف تحقیق:

- هدف اصلی:

- بررسی مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در تضمین پایداری محیط زیست.

اهداف فرعی:

- بررسی مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست.
- بررسی مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم.
- بررسی مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین.

سؤالات تحقیق:

- سؤال اصلی:

- آیا مشخصه های کار آمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در تضمین پایداری محیط زیست اثرگذارند؟

- سؤالات فرعی:

- آیا مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است؟
- آیا مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است؟
- آیا مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادر زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است؟

فرضیه های تحقیق:

- فرضیه اصلی:

مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در تضمین پایداری محیط زیست اثرگذارند.

- فرضیه های فرعی:

- مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است.
- مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است.
- مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادر زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است.

روش تحقیق

با توجه به اینکه تحقیق حاضر به جمع آوری اطلاعات برای آزمون فرضیات و پاسخ به سؤالات مربوط به وضعیت فعلی می پردازد، لذا در این پایان نامه، روش توصیفی از نوع پیمایشی^۸ استفاده شده است و با توجه به اینکه در نظر دارد عملکرد سازمانهای غیردولتی زیست محیطی را در تحقق اهداف توسعه هزاره سوم مورد بررسی قرار دهد، هدف این تحقیق یک هدف کاربردی است.

جامعه آماری

جامعه آماری این تحقیق، مدیران و اعضاء سازمان های غیردولتی زیست محیطی مستقر در استان تهران می باشد.

⁸ Survey Research

تعیین حجم نمونه

در این پژوهش برای برآورد حجم نمونه در جامعه نامحدود (با توجه به مشخص نبودن تعداد نیروهای غیر موظف در سازمانهای غیر دولتی) از فرمول زیر استفاده شد.

$$n = \frac{U(1 - \alpha/2) pq}{\varepsilon^2}$$

بدین ترتیب تعداد کل نمونه با فرض جامعه آماری نامحدود، در سطح اطمینان ۰/۹۵ به صورت زیر محاسبه گردید:

$$n = \frac{(1.96)2 \ 0.5 \times 0.5}{(0,06)^2} \sim 260$$

بر اساس این فرمول حجم نمونه از جامعه نامحدود مورد بررسی ۲۶۰ نمونه بدست آمد.

محقق تعداد ۲۶۰ پرسشنامه را تهیه کرده و به همه سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی مربوطه مراجعه کرده و پرسشنامه ها را توزیع نموده است.

در این تحقیق از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شده است. به همه سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی شهر تهران مراجعه شده و پرسشنامه ها توزیع و جمع آوری گردیده است.

روش گردآوری اطلاعات

شیوه گردآوری اطلاعات برای بخش پیشینه ادبیات پژوهش کتابخانه ای بوده و گردآوری اطلاعات و بررسی و ارزیابی آن با استفاده از پرسشنامه صورت گرفت. سؤالات پرسشنامه از نوع سئوالات بسته بوده و مقیاس اندازه گیری سئوالات، اغلب از نوع مقیاس پنج گزینه ای طیف لیکرت بصورت خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و خیلی کم بوده است و پس از جمع آوری پرسشنامه و تکمیل چک لیستها، سؤالات کدبندی و داده ها وارد نرم افزار آماری SPSS شده و خروجیهای لازم استخراج و مورد تحلیل قرار گرفت.

فرضیه های تحقیق

با توجه به مطالب ارائه شده در مبانی نظری، فرضیه های پژوهش حاضر به شرح زیر می باشد:

فرضیه اصلی: مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در تضمین پایداری محیط زیست اثرگذارند.

• **فرضیه فرعی ۱:** مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است.

- **فرضیه فرعی ۲:** مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است.
- **فرضیه فرعی ۳:** مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پایشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است.

فرضیه فرعی ۱: مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است.

H_0 : مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار نیست.

H_1 : مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است.

جمع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	مشخصه های کارآمدی	جدول شماره ۵ (۱) - اولویت بندی در صد فراوانی نتایج
260	91	93	47	20	9	۱. مشارکت جویی	
260	86	91	54	13	1۶	۲. مسئولیت پذیری	
260	86	84	56	19	15	۳. اجماع گرایی	
260	69	83	66	28	14	۴. شفافیت	
260	۶9	9۳	49	3۲	1۷	۵. کارایی و اثربخشی	
260	59	80	72	34	15	۶. عدالت و انصاف	
260	58	76	66	42	18	۷. پاسخگویی	
260	46	91	78	33	12	۸. مشروعیت	

سوالات پرسشنامه مرتبط با فرضیه فرعی اول

جدول فوق همان جدول فراوانیهای تجربی (مشاهده شده) فرضیه فرعی ۱ است.

هدف اول آرمان هفتم از اهداف توسعه هزاره که تضمین پایداری محیط زیست است، همان فرضیه فرعی اول یعنی، مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است. این هدف دارای ۵ شاخص می باشد، که پاسخهای پرسش شوندگان در خصوص اثر گذاری مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی در مورد هدف اول به صورت جدول شماره (۱) که برآمده از آمار توصیفی است بدست آمد.

در مرحله بعدی با استفاده از آمار استنباطی و آزمون استقلال (خی ۲) فرضیه H_0 رد شد و وابستگی بین مشخصه های کارآمدی و هدف اول پذیرفته گردید، بدین معنی که رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد وجود دارد و نشان دهنده این است که :

مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست اثرگذار است.

فرضیه فرعی ۲: مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است.

H_0 : مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار نیست.

H_1 : مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است.

مشخصه های کارآمدی	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
۱. مسئولیت پذیری	۸	۱۲	۴۸	۸۸	۱۰۴	۲۶۰
۲. اجماع گرایی	۸	۲۸	۵۲	۷۲	۱۰۰	۲۶۰
۳. مشارکت جویی	۱۶	۳۲	۳۶	۸۰	۹۶	۲۶۰
۴. پاسخگویی	۲۰	۴۰	۴۴	۶۸	۸۸	۲۶۰
۵. شفافیت	۸	۳۲	۴۴	۹۲	۸۴	۲۶۰

260	76	104	32	36	12	۶. کارایی و اثربخشی	جدول ل شماره ۵
260	72	84	60	32	12	۷. عدالت و انصاف	
260	60	84	64	36	1۶	۸. مشروعیت	

(۲) - اولویت بندی درصد فراوانی نتایج سوالات پرسشنامه مرتبط با فرضیه فرعی دوم

جدول فوق همان جدول فراوانیهای تجربی (مشاهده شده) فرضیه فرعی ۲ است.

هدف دوم آرمان هفتم از اهداف توسعه هزاره که تضمین پایداری محیط زیست است، همان فرضیه فرعی دوم یعنی، مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است. این هدف دارای یک شاخص می باشد، که پاسخهای پرسش شوندهگان در خصوص اثر گذاری مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی در مورد هدف دوم به صورت جدول شماره (۲) که برآمده از آمار توصیفی است بدست آمد.

در مرحله بعدی با استفاده از آمار استنباطی و آزمون استقلال (خی ۲) فرضیه H_0 رد شد و وابستگی بین مشخصه های کارآمدی و هدف دوم پذیرفته گردید، بدین معنی که رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد وجود دارد و نشان دهنده این است که :

مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در کاهش جمعیت فاقد امکانات دسترسی به آب آشامیدنی سالم اثرگذار است.

فرضیه فرعی ۳: مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است.

H_0 : مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار نیست.

H_1 : مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است.

جمع	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	کم	خیلی کم	مشخصه های کارآمدی
260	94	82	56	22	6	۱. مشارکت جویی
260	84	100	42	20	14	۲. اجماع گرایی

260	82	96	52	14	16	۳. مسئولیت پذیری	جدو ل شمار ه (۳) - اولو یت بندی
260	72	94	50	30	14	۴. کارایی و اثربخشی	
260	70	86	68	26	10	۵. شفافیت	
260	58	92	68	22	20	۶. عدالت و انصاف	
260	58	84	64	36	18	۷. پاسخگویی	
260	56	82	78	32	12	۸. مشروعیت	

درصد فراوانی نتایج سوالات پرسشنامه مرتبط با فرضیه فرعی سوم 1420

جدول فوق همان جدول فراوانیهای تجربی (مشاهده شده) فرضیه فرعی ۳ است.

هدف سوم آرمان هفتم از اهداف توسعه هزاره که تضمین پایداری محیط زیست است، همان فرضیه فرعی سوم یعنی، مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است. این هدف دارای دو شاخص می باشد، که پاسخهای پرسش شوندگان در خصوص اثرگذاری مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی در مورد هدف دوم به صورت جدول شماره (۳) کف برآمده از آمار توصیفی است بدست آمد.

در مرحله بعدی با استفاده از آمار استنباطی و آزمون استقلال (خی ۲) فرضیه H_0 رد شد و وابستگی بین مشخصه های کارآمدی و هدف سوم پذیرفته گردید، بدین معنی که رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵ درصد وجود دارد و نشان دهنده این است که :

مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین اثرگذار است.

فرضیه اصلی: مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در تضمین پایداری محیط زیست اثرگذارند.

در هر سه فرضیه با رد فرضیه H_0 ، فرضیه H_1 پذیرفته می شود، بنابراین مشخصه های کارآمدی در هر سه فرضیه اثر گذارند، پس در فرضیه اصلی نیز موثر هستند، مشخصه های کارآمدی سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی، در تضمین پایداری محیط زیست اثر گذارند.

که همان فرضیه اصلی می باشد.

پیشنهادات و راهکارها بر اساس نتایج یافته ها برای فرضیه فرعی ۱:

برای هماهنگ کردن و گنجاندن اصول اساسی توسعه پایدار در برنامه ها و سیاست های کشور و کاهش روند تخریب منابع و محیط زیست، راهکارهای زیر پیشنهاد می گردد:

- آموزش به مسولین، اطلاع رسانی و آگاه سازی آنان توسط سازمانهای غیر دولتی.
- تعیین شاخصها برای هر بخش که مورد استفاده ادارات مسول و سازمانهای غیر دولتی باشد.
- افزایش تعداد سازمانهای غیر دولتی زیست محیطی در کشور و دادن نقش دیده بان به آنها.
- برقراری سیستم مدیریت یکپارچه محیط زیستی و نظارت بر کلیه اصول اجرایی.
- فرهنگ سازی جهت اشاعه فرهنگ برداشت و مصرف اصولی و به اندازه منابع محدود.
- آموزش نحوه صحیح مصرف و کنترل اجرای این اصول توسط مصرف کنندگان.
- حمایت سازمانهای دولتی و حکومتی از مراکز حامی محیط زیست.
- آموزش همگانی مردم از طریق اطلاع رسانی عمومی
- تصحیح قوانین موجود و بروز رسانی آن در خصوص حفاظت از محیط زیست.

پیشنهادات و راهکارها بر اساس نتایج یافته ها برای فرضیه فرعی ۲:

برای افزایش میزان افرادی که دسترسی مداوم به یک منبع آب حفاظت شده چه روستایی و چه شهری دارند، راهکارهای زیر پیشنهاد می گردد:

- بهبود سیستم های آب رسانی و ارتقا کیفیت آن.
- مدیریت دوره ای و منظم منبع آب (موجودی آب، روند برداشت، سهم افراد،...)
- انجام اقدام اجرایی برای تصفیه فاضلاب شهری یا روستایی.
- جلوگیری از آلودگی آبهای سطحی و زیر زمینی.
- استفاده از کمک داوطلبان و سازمانهای غیر دولتی
- آموزش افراد در سالم نگه داشتن آب موجود.

- روشن کردن موضوع توسعه پایدار و حفظ این گنجینه مهم برای نسلهای آینده.
- شفاف سازی استانداردهای آب برای کاربری های مختلف شرب، تفریحی، بهداشت و نظافت.

پیشنهادات و راهکارها بر اساس نتایج یافته ها برای فرضیه فرعی ۳:

برای دستیابی به بهبود و پیشرفت معنادار در زندگی ساکنان محلات زاغه نشین، راهکارهای زیر پیشنهاد می گردد:

- واگذاری کل امور به خود مردم و حمایت از آنها و دادن برنامه به آنها.
 - افزایش و ارتقای فرهنگ در ساکنان این محلات.
 - تلاش برای کارایی و اشتغال این افراد.
 - ایجاد امکانات رفاهی، تفریحی، ارتقا امور بهداشتی، تحصیلی و
 - در اختیار گذاشتن امکانات مناسب و مدیریت این ساکنان برای بهبود و پیشرفت اهداف عالی در بهسازی طبیعت.
 - ایجاد اشتغال
 - افزایش بهداشت عمومی منطقه با بازدید های متوالی و مستمر کارشناسان بهداشت عمومی.
 - آشنا نمودن افراد با تکنولوژیهای شهری و جدید.
 - تامین اعتبارات و تشویق مردم به همکاری.
 - بازگرداندن آنها به محل اولیه زندگی با وجود آوردن شرایط مناسب زندگی در آن محلها.
 - تعریف برنامه های میان مدت و بلند مدت توسط دولت و بخش غیر دولتی جهت آموزش های مختلف زندگی.
 - ایجاد زمینه برای دسترسی ساکنین به مراکز آموزش خصوصا آموزش پایه ای برای نوباوگان.
 - برگزاری کارگاههای آموزشی برای مدیران زیست محیطی و تشریح نقش بسزای سازمانهای غیر دولتی در بهبود کیفیت شرایط زیست محیطی.
- برای آموزش افراد در خانواده، ابتدا بایستی به آموزش زنان توجه کرد چرا که نقش زنان از دو بعد اقتصادی و فرهنگی حائز ارزش است. از یک سو، اقتصاد خانه در اختیار آنان است و از سوی دیگر، بطور خاص، تربیت فرزندان و فرهنگ سازی را بر عهده دارند.
- رسانه های جمعی، به ویژه تلویزیون برای ارتقاء آگاهی مردم در زمینه معضلات آلودگی محیط زیست که خود مردم در آلودگی آن اثر دارند و نقشی که آنها می توانند در بهبود وضعیت موجود ایفا کنند، با تهیه فیلم های کوتاه و بلند می تواند در افزایش مشارکت مردم گام های مؤثری بردارد.
- برنامه های آموزشی خاص برای خانم های خانه دار.

۱ - منابع فارسی:

۱. امینی، فرهاد، ۱۳۷۸، بررسی نقش سازمان های غیردولتی زیست محیطی در دستیابی به مشارکت مردمی به منظور حفاظت از محیط زیست، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده محیط زیست دانشگاه تهران.

۲. بلمکی، ۱۳۸۳، بررسی نقش سازمانهای غیردولتی محیط زیست در اجرا و تدوین مبنای توسعه پایدار در برنامه سوم کشور، مجموعه مقالات همایش سیاستها و مدیریت و برنامه ریزی توسعه.
۳. جمشیدی دلجو، مجتبی، پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت محیط زیست، بررسی ساختار، عملکرد و مدیریت سازمانهای غیردولتی زیست محیطی و نقش آنها در فرآیند توسعه شهری.
۴. خاشع، شهریار، نقش سازمان های غیردولتی در پیشبرد اهداف توسعه هزاره، ویژه نامه اهداف توسعه هزاره، ۱۳۸۳
۵. سعیدی، محمدرضا، درآمدی بر مشارکت مردمی و سازمان های غیردولتی تهران : سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۳۸۰
۶. مقیمی، محمد (۱۳۸۳). کارآفرینی در نهادهای جامعه مدنی، انتشارات دانشگاه تهران.
۷. صبوری، منیژه و کدخدا، فاطمه، (۱۳۸۵). سازمانهای غیر دولتی و حقوق بشر (کشورهای در حال توسعه)، انتشارات سخن گستر
۸. گلشن پژوه، محمود رضا (۱۳۸۶). راهنمای سازمانهای غیر دولتی، مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی ابرار معاصر تهران
۹. رفیعی، فرشاد (۱۳۸۵). اصول و مبنای مدیریت سازمانهای غیر دولتی، انتشارات ودیعت
۱۰. اوماسکاران (۱۳۸۰). آمار استنباطی، دفتر پژوهشهای فرهنگی
۱۱. اوماسکاران، ترجمه دکتر صائبی، محمد و دکتر شیرازی، محمود (۱۳۸۶). روشهای تحقیق در مدیریت، مؤسسه عالی آموزش و پرورش مدیریت برنامه ریزی انتشارات
۱۲. ریمون کیوی لوک و ان کامینهود، ترجمه نیک گهر، عبدالحسین (۱۳۸۶). روشهای تحقیق در علوم اجتماعی، انتشارات توتیا.
۱۳. شریف زاده، فتاح و قلی پور، رحمت اله (۱۳۸۲). حکمرانی خوب و نقش دولت، فرهنگ مدیریت، سال اول، شماره ۴.
۱۴. دکتر الوانی، سید مهدی و دکتر قشقایی، فرشته (۱۳۸۵). سازمانهای غیر دولتی و چالشهای پاسخگویی.
۱۵. رشید پور، لقمان (۱۳۸۲). بررسی و تحلیل عملکرد تشکلهای غیر دولتی زیست محیطی، دفتر مشارکتهای مردمی سازمان حفاظت محیط زیست
۱۶. فتوره چی، مهدی و فردوسی، سعید (۱۳۸۴). توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره از نگاه سازمانهای جهانی، کمیته ملی توسعه پایدار سازمان حفاظت محیط زیست
۱۷. سازمان ملل متحد (۲۰۰۵) و (۲۰۰۷). گزارش اهداف توسعه هزاره
۱۸. سازمان ملل متحد (۲۰۰۵). هدفهای توسعه هزاره و نقش سازمان ملل متحد
۱۹. گروه توسعه سازمان ملل متحد، آرمانها و اهداف توسعه هزاره
۲۰. امینی، فرهاد، (۱۳۸۰). مشکلات سازمانهای غیردولتی زیست محیطی در ایران، دفتر مطالعات و تحقیقات سیاسی وزارت کشور
۲۱. ضیایی، شکوه و شیروانی، فریبا، (۱۳۸۰). نقش سازمانهای غیردولتی در تبیین مفاهیم حمایت از حقوق بشر و محیط زیست در مجامع بین المللی، دفتر مطالعات و تحقیقات سیاسی وزارت کشور

2- منابع انگلیسی:

1 Glen Lehman -The accountability of NGOs in civil society & its public spheres.

April (2006)-Elsevier

2-Lisa Ting & Ian Williamson Spatial Data Infrastructures & GOOD

GOVERNANCE: Frameworks for Land Administration Perform to

Support Sustainable Development.(2000)

3-UNESCU.(2002).What is Good Governance

,<http://WWW.Unescap.org>

4-UNDP. (2000).Characteristics of Good Governance, <http://WWW.Imf.org>

Huther & Shah (2000).Applying a simple measure of Good Governance .

5-Brown,David (2007).Civil society Legitimacy & accountability, Harvard university

6-United Nation (2007).The Millennium Development Goals Report

7- Andrews,p&Herschel,r "organization communication ",kowkab,us

ISBN:039528002-1996

8-Clark,J.1998:the politics of NGOin soat-East Asia:participation and protest in the philipines

9-Clark,J.1998:Non-Govermental organization (NGO)and politics in the developing word,London:Routledge

10-Clark,J.1992:the Relationship between the state and thevoluntary sector,NGOcafe internete search

11-lewis David,NGOs and management : searching for new modles or reinventing the wheel,centre for civil society in London of economics,2001

12-lewis David,the management of non-govermental development organization,taylor &francies group,2001

Abstract

Although thinking about the environment and its concept, importance and value is almost as old as human society.

Since the present research is on NGOs Management, the role of Efficiency Characteristics in non-governmental environmental organizations in Tehran city to achieve the 7th Goal of the Millennium is studied.

One of the main goals of millennium development is to ensure environmental sustainability which is goal 7th. Ensuring environmental sustainability

In this research, meantime investigation on theoretical foundations such as role and effect of non governmental organizations, millennium development goals, and current condition of environment in the entire world and in Iran, and theories related to research subject; the efficiency characteristics of non governmental organizations has been taken into consideration for improving environment and promoting this role and saving it. The efficiency characteristics such as participation, legitimacy & rule of law, transparency, responsiveness, consensus oriented, equity & inclusiveness, efficiency and effectiveness, accountability have been considered.

In present research, statistical society includes managers, volunteer and obliged members of environmental non governmental organizations at Tehran city. Sample volume has been calculated by supposing limited statistical society at 95 % of confidence level. Sampling method was simple random, and research method was descriptive and in the kind of measurement. After collecting information via questionnaire, by descriptive and deductive analyzing for data using Carl Pierson independence test (X^2), research hypothesis were examined.